

Suluk lagit' kami

Dharti reak suluk do_ jat, dhorom, rangao, ari-caliko reak' begarko ba.gikate dhartiren sanam manwako talare suluk, boeha ar be-jarurak ari-cali kana. Noa do eken larhai ban taken reak mane do ban kana, bickom manwa aidari, ari-cali, sikhnat, ar ari-cali hotete sanam lekan larhai ar be-saritet' ko cabae ar sariak ar adi rasku dharti benao reak ja.rur. kana. Noa kami purau lagit' mit' maran' jeget'riari sa~ota lekate_ kami kana ar jao serma 21 september hilok jaha~re_ jat parsi din manaoet' kana.

Kobi Jibanananda Das do_ adi din laha acak po_ro_b re_ye_ o_l akada je dharti re_ suluk do_ banuka. Onka leka ar ho ar mit kobi doe ol akat tabona; "in thakao akan atma kanan, jiwi sagar sanghe thir akana, Nator ren Banalata Sen do bar dhao suluke emkeda" – 'Banalata sen' ponoy sec khon.

UN Secretary General ak office khon: O_kte_ re_ adi jarur gea je, adi jarur okte re_ sanamkoge sariak lagit' ko kurumu~ueda.

Dharti reak adi utar kami ko talare jion ko dengga atkar idik kana, gidrakoak kami ko dengga atkar idik kana ar larhai reak kai ar dher kami ko talare manwa koak asol aidari ko dengga atkar idiet' kana. – UN ren maran sakhiu antonio gu~erres

Nit' do_ sariak dharti lagit' kami me," Onka leka tehen' do **National Agency for Green Revolution ak' a.yur ar hohote Mennonite Center Committee Peace building** ak' gorote 50 mo~r.e gel hor.ko sohor set.er lena. A.d.i daman kathako la.i sodorre selet'ko tahe~kana manotanko. Entet' got.a dha.rti, disom, somaj, gharon'j, juri-pa.ri, boeha ko talare be-suluk do calak' kana. Noako be-suluk khon od.ok se sontor taken la.git' a.d.i daman kathate sanamko sontor ocoket' koa. Ban'gladisom re suluk a.gui la.git' a.d.i a~t. doe ka.mi kana National Agency for Green Revolution. Ba.rti doe ka.mi kana; Hor.mo ha.t.in'ko niropon dohoe, Sikhna.t, A.ri-ca.liiko sa~ohai ar

sanam lekan lahanti ka.mi doe ka.mi idiet' kana.

2025 serma reak' sukhi hapta re sukhi benao, lahanti ar rukhia re_ jopor_ao re_ dhean emok' kana. september 21 Sombar khon George Mason Jamiat reak' Jimmy ar Rosalynn Carter Iskul reak' sariak' ar jarurak' ka.mi la.git'' "Sariak' benao, udga.u, ar sariak' ka.mi la.git'' a.d.i ja.ru.rak' ka.mi" nutumte 2025 sal reak' sariak' hapta reak' ka.mi ko calaoeda.

Got.a dhạ.rti re aema lekate noa din manaok' kana. Noa serma reak' motlob do_ hoyok' kana 'Sariak' la.git'' ka.mi: Global Goal la.git'' aboak' as'. Noa din do 1981 sal khon manaok' kana. Sanam serma khon noa din do New York reak' UN reak' mukhia orak' re 'Peace Bell' jom katet' noa din ehobok' akana. Noa ga.d.i do disa. ocoet' kana je **'lạhại reak jo do manwa koak gujuk kana'**.

Ona chada gadi then rod re 'D.her din hạ.bić sạ.riak' globa peace' nonkan sombad hõ English te ol akana. Noa din do disa. ocoet'' kana je, noa dhạ.rti do aboak' or.ak' kana, nonka taken la.git'' do sanam ko sãote sạ.riak', gatek', ar bhage monsuba. te taken hoyok' tabona. Ar oka dhạ.rti re suluk bạ.nuk'a ona dhạ.rti re abo do babon tahe da.r.eak'a. Onate bhage te jion khemao sanayet'bon khan dharti re suluk dohoe do adi jarur gea. Ona iate noa din do_ manao hoyok' kana. Dharti re suluk dohoe lagit' okoe ko aema lekan kami ko kami akat' se ko kamiet' kan onko do noa dinre ko disa dohoet' koa. Lạao, muskil, lạhại, lạhại, etak' etak' kami hotete cet' hõ muskil do ban solha da.reak'a, barea dharti lạhại do noage sodor akada je, ona do eken jion ar dhon reak' hanđi, ar kami reak' dhertet' ar dhertet' do barti idik' kana. Onate noa din do dharti re suluk reak' jarur babot' disa ocoet' bona.

Ona dinre UN ren maran secretary António Guterres do_ sanam manwakoak' aidari lagit' adi ãtte sariak' dohoe, jarurak' ko kom ocoe ar jarurak' ko sathin lagit' adi jarurak' ka.mi ko ka.mi ocoe lagit' adi jarurak' kami ko kami ocoe reak' ko gota keda. Ona chada uni do_ nit okte reak' somaj kore barić patiau,

hətiń ar pətiəu ər-i-çəli reak jərur menək'a mente note kate, səriək ər-i-çəli ləgit' usərate laha idi ləgit' ədi ət kəmi ləgit'e hoho keda. Uni doe meneda, suluk do_ nisəi ər-i do_ bəñ bickom monsubə ar kəmi reak jo kana. Onate uni do_ dhərti reak sanam jaega kore calao akan paryavaran reak' muskil ko ədi jərur menəka, səriək' ər-i-çəli ko bəñcao ar manwa əidəri ar əidəri ko ədi jərur menəka menteye lə_i keda.

1945 sal khon UN reak səriək kəmiəko (China, France, Russia, United Kingdom ar America) do lərhəi se jərurək kəmi begorte apnar ar jət pərsi reak jərurək ko sədhin ləgit' ko goṭa akada. Ona chəḍə hō disomko do_ ona tayom khon aema lekan lərhəi re ko bolo akana. Noa əkil do_ pəhil hətiń lərhəi tayom ədi jərurək' kana, ona reak' jo_ do_ hoyok' kana United Nations. Noa do mit'ten jət dhərom ər-i-çəli reak ər-i-çəli kana, oka do dhərti reak judə judə disom ar jət ko talare suluk, mit'ten ər-i-çəli, bujhəu ar gatek ləgit' te benao akana. Dosar hətiń lərhəi tayom ona reak əidəri lekate United Nations benao rakəpəna. United Nations do_ dhərti reak pəhil antar-sarkari səota kana oka do_ nit həbić dhərti reak səriək səriəkəte dohoe reak ədi jərurək kəmi ko purəu akada. Dhərti reak suluk do_ jət, dhərom, rəngao, ər-i-çəli begor baḍəe kate dhərtiren sanam ho_rko talare menək' suluk, boeha ar be-jərurək ər-i-çəli kana. Noa do eken lərhəi begor rajyo_ reak mane do_ bəñ kana, menkhan manwa əidəri, ər-i-çəli, sikhnət ar ər-i-çəli hotete sanam lekan lərhəi ar ər-i-çəli ko caba kate səriək ar ədi rəskə dhərti benao reak jə_rur_ hōe so_do_ra.

Noa kəmi purəu ləgit' United Nations do mit' jəruran jət pərsi ər-i-çəli lekate kəmi kana ar jao serma 21 september hilok jət pərsi din do manaok kana.

Dhṛti

reak suluk reak aema lekan ari-ḥali:

Laṛao ar laṛḥai khon bañcao akan rajyo_: Dhṛti reak suluk do sanam laṛḥai ar laṛḥai ko mucat' laḡit' kana, okaṭak re jāhān aḍi baṛiḥ se aḍi baṛiḥ kami do baṇ tahena.

Boeha ar mit'ten ari-ḥali: Dhṛti reak sanam hoṛko talare mit'ten ari-ḥali, mit'ten ari-ḥali ar boeha ari-ḥali benao do hoyok' kana.

Manwa hok lekako bañcaok': Sukhi somaj re sanam hoṛak aḍi jaṛuṛan hok ar saḍhintet' ko saḅit dohoe do dhṛti sukhi reak aḍi jaṛuṛanak' haṭiñ kana.

Lahanti ar sthapanak: Dhṛti reak sthapanana reak ja.rur. do hoyok kana ḍarko ḍahar agu, sikhnat ar ari-ḥali reak uskur, ar raja.ri sthapanak hotete mit'ten aḍi uskur ar sthapanak dhṛti benao.

Dhṛti reak suluk nam laḡit' moḥotanak' bhumika: United Nations (UN): Dhṛti laṛḥai reak aḍi baṛiḥ kami khon sikhnat nam kate dhṛti reak saṛiak ar saṛiak dohoe laḡit' kami kana. Noa do juda juda diso_m kore saṛiak benao, laṛḥai ko khon bañcao, ar manwa aḍari ko rukhiṇ reak aḍi maraṇ kami kana.

Antarjatika din: Antarjatika din do jao serma 21 september hilok manaok kana, ona hotete antarjatika ar gatek reak sombad

do dharti re pasnaok kana.

United Nation do_ 2025 serma do_ jat parsi ar biswas reak serma menteye jahir akada. Noa resolve do UN ren maran ayurko hotete pasnao akana, ona reak udgau do hoyok kana adi jaruran galmarao hotete jarurak ko sadhin ar ayuric disomko talare sariak ar biswas ko monj ocoe.

Mahatma Ga.ndhi khon etohop' katet' Martin Luther King Jr., Dorothy Day khon Malala Yousafzai habic', no_nde_ dharti ren aema n'utum d.am d.ahe akan a.yurko ar onkoak' suluk reak' kathako men akadaa oka tedo_ ape ko udgau pe n'ama mente as in' dohoeda.

Sona Reak' Phosol

Mit' atore mit't.en kur.hia. hor.e tahe~kana. Mit'din ac' ba.hui menkeda, aboak' jumire guhum cas lekhan a.d.i uta.r sona n'amkok'a. Noa katha an'jomte uni kur.hia. hor. doe udga.unte guhum cas reak'e got.akeda.

Onka leka jumire guhum ita.i er keda. Ina.kate ona ita. do dinke din hara idiyena. Nia. dhao kur.hia. hor do jumire sona d.und.ha.ue ehop'ena. Menkhan jumire ja~ha~n sona ho~ bae n'amleda. Got.a jumi eken guhumte perez' akana. Khange uni hor. doe as-chut.auente or.ak'e hec'ena. Ado ac' ba.hui metadea, Amem menleda jumire guhum cas lekhan sona n'amok'a. Menkhan jumire ja~ha~n sona ho~ ba.n' n'amleda.

Ado ac' ba.hu doe menkeda, Acha nia. dhao hor.o cas legaeme, sona do n'amteho~ n'amok'gea. Khange uni hor. ac' ba.hui menket' leakage hor.o caskeda. Onkage ona hor.o dare ho~ dinke din hara idiyena. Menkhan nit ho~ ja~ha~n sona ge bae n'el n'amleda. Onate a.r.isente ac' ba.hui metadea, nia. dhao ho~ lelham benaokidin'a. Jumire hor.o dare chad.a ar cet'ge ba.nuk'a. Ado ac' ba.hu doe menkeda, n'elme, jumi tina.k'

mon'j sona ron'te sa.jao akana. Noakangea alan'ak' sa.ri sona do. Ado kur.hia. hor.e kulikede.a, "Cekate?" Ac' ba.hui ror. rua.r.ade.a, "Noa hor.o bajarte idime ar a.khrin'me, end.ekhan a.d.i uta.r ka.ud.im n'ama."

Khange uni hor.e mengot'keda, noa kathage laharem la.iam khan. Ado ac' ba.hui menkeda, sa.rige am do a.d.igem kur.hia.gea. Onate thor.a hudiskate sona phosol reak' kathan' la.iat'mea, ban'khan phosol cas ohogem rebenkok'a.

Sikhna.t: *Ka.mi lekhan bhage jo n'amok'a.*

Ga.i Gupi Kor.a

Ei pahar. oi pahar.

Uruni bon pahar. ga.iem gupi,

Tite ga.dujme, mocate golme

Gamcha hurla.umelan' ond.on' calak'.

Raj Ar Ga.~r.i~ Ak' Golpo

Mit't.en Raj ren mit't.en ga.~r.i~ tahe~kana. Ga.~r.i~ do jaoge Raj t.hene tahe~na. Mit'din mit't.en ro~ ud.a.u hec'kate Raj ak' tire durup'ena. Khange ga.~r.i~ do uni ro~ lagaye reak'e kurumut.ukeda, enreho~ ro~ do ghane ghane rua.r. hijuk'kan tahe~kana.

Ado ga.~r.i~ doe a.r.isente ro~ goje reak'e got.akeda. Ga.~r.i~ do ro~ goje la.git' ac'ak' talware ond.on'keda. Nia dhao ro~ do ud.a.u calaoente Raj ak' mu~re dur.up'ena. Ado ga.~r.i~ do ro~ cetanre ac'ak' talware calaokeda. Menkhan ro~ doe ud.auena ar Raj ak' mu~ do ona talwarte bar ha.t.in'ena. Un khon joto hor. uni raj do "Mu~ get'" Raj menteko hohoea.

Sikhna.t: *Mit't.en a.kilan gate khon lelha gate doe ba.r.ti botorangea.*

Co.~r.e~_, Pa.uria. Ar Bedea Pa.risrenko Ado_k'kan Reak' Katha

Co.~r.e~_, Pa.uria. ar Bedeako do_ a.d kho_ngeko ko_mgea. Cetatko karo_nte co_n' Co.~r.e~_ pa.risren oka-oka gharo_n'j do_ et.ak' pa.risteko oyo danan'akana. Ado_ ako-ako do_ aso_l ma.ila do_ko bad.aetakogea, e_nte pa.risiko pheraokat're ho~_ Bon'ga do_ bako bo_do_lakantakoa. Onkage aema Besra gharo_n'j renko ho~_ netar do_ T.ud.u pa.risreko uca.r.akana. Ado_ ako-ako do_ko bad.aegee, Onatege Besra gharo_n'j sa~o ghargha.ria. katha hec'ako khan o_ko_e T.ud.uko do_ (jo_to_ T.ud.i do_ ban') bako an'go_ca.

Bedeo do_ d.herkaege ho_r. ho_po_nko kho_n begaro_k'te Bedea n'utuman juda. ja.t menteko bahna ocoakana. Hane Ra~ci sor Ramgar.h se_c'te kusia.m n'amkoa. O_ko_eko do_ et.ak' pa.risteko oyo danan' bar.a akana, ar sare_c' bare_c'ko do_ netar Soali /Sewali /Shevalin eman pa.risiko o_lo_go_k'a, noa do_ Bedea pa.ris reak'ge ar mit' n'utum kana. Noko gelbar pa.risren chad.a ho~_ netar ho_r. ho_po_nko talare ar ho~_ mit'bar pa.risrenko n'amo_k' kana, jeleka-

Copeyar/Chopeyar: Noa "Copeyar" do_ laha bida.l do_ khu~t. n'utum

tahe~_kana, Co~r.e~_ ar Murmukoak'. Ado_ netar do_ o_ko_e-o_ko_e gharo_n'ren pa_ris lekate ho~_ko beoharet'kana.

Badoli: Noa do_ ja_r. lekate Ma_rnd_ikoak' gar_ n'utum tahe~_kana. Ado_ oka lekate co_n' mit'bar gharo_n'j do_ noage pa_ris hoeakantakoa.

D_ond_ka/Dondka/Dandka: Noa do_ T.ud_u pa_ris reak' mit' khu~t_ n'utum tahe~_kana. Ado_ netar do_ pa_ris lekate noako beoharet'kan ho_r_ ho_po_nko n'amo_k'gea.

Rapaj/Raj: Sedae bida_l noa do_ Kisku ma_ila_renkoak' khetab se Title tahe~_kana, Surname do_ ban'. Ado_ netar o_ko_e-o_ko_e gharo_n'renko do_ noa Title ge akoak' Surname lekako beoharet'kana.

Kumar: Noa ho~_ hane sedae bida_l do_ Hembrom ho_r_koak' Khetab se Title tahe~_kantakoa. Ado_ netar do_ o_ko_e-o_ko_e gharo_n'j renko do_ noa Title ge Surname lekako beoharet'kana.

T_ha_kur: Murmu ho_r_ko do_ Murum En'ga akoren T_otem kho_n o_mo_nakan reak' kisa_ menak'takote sedae do_ T_ha_kur Khetab tahe~_kantakoa. Ado_ netar do_ o_ko_e o_ko_e gharo_n'renko do_ ona Khetab se Title ge Surname lekako beoharet'kana.

Ma_jhi/Ma_n'jhi: O_ko_e o_ko_e Ma_n'jhi gharo_n'j renko do_ netar huda_ge Surname re pherao akantakoa. Ar bin bad_ae Deko ka_ra_mca_riko ho~_ noa la_git'ko jimmedara. Bin bachaote okakore co_n' Santal khang Ma_n'jhi mente sarkari na_thireko o_l car_haoakat'bona. Ado_ un kho_n ho_r_ ho_po_nko talare Ma_n'jhi ho~_ mit''t_en Surname hoe bo_tec'akana.

Saotal/Saontal/Santal/ Santhal: Noa ho~_ bin bad_ae sarkari Deko ka_ra_mca_rikoak' e_ne_mkana. Laha bida_l a.d.i jemo_n temo_nko na_thilet'bona. Ado_ pa_ris cet' ho~_ ban' kulikate sidha_ite n'utum tayo_m Santalko o_lket'bona, asokaete Dooars ar Sylhet reak' Ca bagankore ar Tripura, Cot_t.ogham, Phoridpur eman sec'te.

Me~t' Reak' Joton

Ritu n'utuman mit't.en hud.in' kur.i gidra.i tahe~kana. Uni do jao oktege a.d.i sor khon TV n'ela ar at.et're gitic'ate puthi ho~ me~t' phed.re dohokatec'e par.haok'a. Onate ac' gogo do jaoge metaea, "Ritu, sa.n'gin' khon TV n'elme. Puthi ho~ sa.n'gin're dohokate par.haok'me. Ban'khan amak' me~t' do ba.rijok'a.

Menkhan Ritu do ac' gogowak' katha thor.a ho~ bae luturak'a. Mit'din ackage Ritu do a.d.i ba.r.ic' bohok' haso ehop'kede. Ado a.d.i usa.ra a.c' gogo do da.ktar t.hene idikedea.

D.aktar do Ritue metadea, "Thor.a din TV alom n'el hatar.a". Ritu do d.aktar ak' katha an'jomte a.d.i bhabnae a.ika.ukeda. Adoe hudiskeda, lahare in' gogowak' kathan' an'jom lekhan nit nuna.k' duk ba.n' n'amkea; TV n'el ho~ ohoko baronkin'a. Ina. tayom khon Ritu do tis ho~ ac' gogowak' katha bae bemanota.

Sikhna.t: Aboak' me~t' reak' joton do a.d.ige ja.rur.a.

"So_no_tiak' So_no_t DuLa_r."

D.oman do_ra.put' parko_mre_ gitic' ar lutur bit'ate ho~r.o~ ho~r.o~ jha.lre_ seren'e_ an'jo_m n'ame_da. Mon'jte_ an'jo_m la.git' tho_r.ae kot.ko_t.oe_na. Pust.a.uteye an'jo_m n'amkeda seren' do_are_ thir hape_ye_na. Seren' do_nonkage-

0_ka cando dibi hoyok'

0_ka cando ka.li

0_ka cando raj ra~s do_.

Bale_ muluk dibi ho_yo_k'

Ambas re_do_ ka.li

Kuna.mi re_ raj ra~s do_.

Hudis re_ye_ par_aoe_na, ce_dak' bae guna.no_k'a; e_nte_ dibi unumok'
laha dinrege D.oman re_n sadhe_r gate kor_a Sushil ar So_no_ti
ta_kinak' bapla do_ jail (hajot) dua_r rege ho_yo_k' la_git' High
courte hukumle_t'a. Hukum le_t'ae bapla re_ak' so_mbat ho~ je_mo_n
High court mit' ma_hina bhitri re_ko bad_ae ocoye_.

Ba_rin t.ot_ha re_ak' ato kumba. t.olare_n kur_i kor_a Sushil ar
So_no_ti. Ra_si ato kana, jo_to_kote_ amdaj 200 (bar sae) gharo_n'j
santal ho_po_nko giroba_si akana. Ato khon ond.ok to_rage d.he_na
ma_chi bajar ar primary school me_nak'a. No_a kumba. t.o_la primary &
High school khonge Sushil met_tik pass tayo_m mo~r.e~ bochor tayo_m
So_no_ti do_e pass le_da. Mit' t.o_lare_n kin tahe~_kante_ Sushil do_
gate kor_a ko sa~ote_ ar So_no_ti ho~ ac're_n gateko sa~ote_ hilsa.
hako le_ka lo_bo_e lo_bo_e ko hijuk' calak'kan tahe~_kana. Sushil do_
jaoge So_no_ti go_r.o_ae kurumut_u akada, ar no_nka no_nkatege tin
reco_e dula_r. kede bae bad_ae dar.e_ada! Mit' din bae n'e_l le_khan
jiwire_ mo_n'j bae a_ika_ua. Ac' school khone ond.on'e_n reho~
So_no_ti do_ hir.in'ge bae hir.in' dar.e akadea. So_no_ti ho~e se~r.a
idik' kante_ mit'din bae sahaole_t'te_ Sushil do_ ac'ak' o_nton_r reak'
coko kathae la_i so_do_r adea. Pa_hil an'jo_mkate_ So_no_tiak' gunt_hi
ar lut_i kin do_ bo_to_rte_ bogete_ lar_aole_na. Sushilak' dula_r.
re_ak' katha an'jo_mkate_ So_no_ti do_ mo~r.e~ sin' mo~r.e~ n'inda.
bae ja_pit' dar.eak' tahe~_kana.

So_no_ti ar Sushil do_ ho_rte_ calak're_, bajarte_ calak' re_, ka.mi
kisnite_ calak' reho~ ghane_ ghane_ kin n'apamok'kan tahe~_kana.
Unkinak' be_bo_harko n'e_lte_ D.oman do_ gate_ te_ye_ husia_r
le_de_gea, Sushil pasec' bam bujha_ue_da, ato ga~otare_n jo_to_ ho_r.
ge So_no_ti so_n'ge amak' dula_r. so_mpo_k do_ko n'am akada. Dula_r.
re_ye_ unum akan Sushil do_ D.omanak' katha tho_r.a ho~ bae he_tawat'
tahe~_kana. Sa_rige So_no_ti ar Sushilak' dula_r. re_ak' jo_
So_no_tiak' ho_r.mo_re_ n'e_l n'amena. So_no_ti re_n go-baba kin
n'e_t'ena, ke_kle_se_t' e_nte_ ato ma.n'jhi t.hen kin da_r. idiket'a.
Ato ma.n'jhi do_ jo_to_ an'jo_mkate_ ac'ren jo_g ma.n'jhi, paranik

arko_e ho_ho_ak' koa; an'jo_m bar.akate kulhi dur.up' ho_ho lahare.
kor_a ko kuli kedea He_nda ba_bu am do_ So_no_tim dula.r.ede kana se
ban'!

Sushil do_e ro_r. rua.r.at'koa, So_no_ti so_n'ige do_ in'ak' ja~ha~nak'
so_mpo_k' do_ ba.nuk'tin'a. Ma.n'jhi har.am do_e me.ngo_t'ke_da,
ce_kate_ ba.nuk'tamam me_ne_da? Ato ga~otare_n hud.in' khon har.am
bud.hi hor. ho~ko la.ie_da, am do_ So_no_ti so_n'ige ulue gutue e_m
tahe~kana. Sushil do_e me_nke_t'a, he~ do_ he~ ge, to_be_ ja~ha~n
mo_n do_ ba.nuk'tin'a, ar ce_dak' ban' tahe~n tin' in' do_ So_no_ti
in're_n mise_ra le_kan' ohmaedea. Jo_g ma.n'jhi do_ e_kale_ to_ras
ke_t'te_ye_ me_tadea, Sushil ba_bu ce_t' am do_ ale lo_r.o_m
benaot'le_a, co_t.'te_ ud.a.uk' ce~r.e~ kole_ n'e_l t.hike_t'koa, ar
amak' urga_n do_ bale_ bujha.ue_t'a! Amge So_no_ti do_m bha.rti
ho_r.mo_ akadea! Baba le_k jo_g ma.n'jhiak' no_nkan katha an'jo_mte
Sushil do_ e_kal hape_ geye tahe~_ye_na.

Aema aema katha ko ro_r. bar.ake_t' tayo_m muca.t're_ Sushil ko
kulikedea, ce_t' to_be_ So_no_ti so_n'ige ge amak' bapla do_le_
bo_ndo_bo_sa! Thir do_ thirgeye tahe~_ye_na me_nkhan bo_ho_k' do_ bae
d.ubuk' le_t'te_ kulhi dur.up' ko go_t.a ke_da. So_maj re_n mo~r.e~
hor.ak' katha_e be_bataoke_t'te_ So_no_ti do_ court re_ye_ mambla
ke_da. Go-baba sa~ote_ ato ga~otare_n ko ho~ court re_ko ten'goye_nte_
Sushilak' do_ jabot hajot (jail) re_ak' ha.kim do_e hukumke_t'a.
Ka idi o_r.ak' te_ to_l kate_ ko idikedea, haere dula.r.ia. Sushil,
thor_a me~t'dak' jo_ro_k' tuluc' ge So_no_ti se_c'e ko_yo_k'ke_t'a,
Katha ban' ho_ele_n re_ho~ o_nton_r jiwi do_ dhuk dhuko_k'
e_ho_p'entaea. Hajot (Jail) re_ak' to_no_l re_ tahe~n tina.k' suk
me_nak'a, Sushil do_ mo_n'j te_ye_ at.kar akada. Mo~r.e~ bo_cho_r
tayo_m ge Sushil do_ kho_bo_re_ ko_l ke_da ma ja~ha~ le_katege hajot
kho_n do_ or ond.okin'pe. Ukil mukta.r ar a.kilan ho_r.koak'
po_ramo_ste_ bad.ayena e_ke_n So_no_ti baplaye_ chad_a do_ Sushil
hajot (jail) khon chad.ao bae n'ama.

So_no_ti do_ gidra.i n'amana, me_nkhan mo_ne_ jiwire_ duk do_
he_d.e_jo_k'tege tahe~_ye_na. Gidra. do_ o_ko_e pa.rise e_maea? Baba
ho_po_nak' bica.r re_ le_k bica.r bae n'amle_t' re_ho~ ato ga~otare_n
kodo_ bako dea gid.i ledea. Go-babawak' bo_ho_k're_ hamal bo_jha do_

d.he_rge hamale_na. So_no_tire_n kor_a gidra. do_ tehen' school
calak'e_ e_ho_p' akada.

Sushil re_n go-baba do_ e_kal asok' t_ayo_k' So_no_ti takoak'
o_r.ak'te_kin n'ir he_c'ena. Ce_dak' je_, So_no_ti baplak'e_
ra.mja.ule_n khang Sushil do_ hajot (jail) khone_ ond.o_k' dar.eak'a.
Haere sirjo_n manwa tho_r.a din lahage dula.r. re_ak' ba.r.ic'te_t' ar
ban' la.iago_k' katha do_ pasnaole_t'a ar tehen' do_ jo_to_ dea
ba.gikate_ atan'e la.git' banar tiko laha akat'a! So_no_ti ac' go-baba
ar mo~r.e~ mukhia. ko bad.ae ke_t're_ kur.i So_no_ti ko ne_ho~radea,
kor.awak' na~wa~ jin'gi ar gidra.wak' tayo_m daram bha.la.i hudis
kate_ Sushil baplaye he~k'ke_da.

Bo_cho_r din paro_mre_ dibi he_c'le_n khang D.oman do_ Sushil ar
So_no_tiak' dula.r. re_ak' kathae ro_pha rua.r.a. So_no_ti-Sushil re_n
kor_a se_c'e_ be_n'ge_t' le_re_ D.oman do_ So_no_tiak' so_no_t dula.r.
ge_ye n'e_l n'amakat'a.

Goḷap Baha (Don' Seren')

Gad_a hanasare Goḷap baha

Gad_a noasate d.a.r akana,

Sitan' menten' calaolena goḷap baha

Haere Goḷap baha d.and.ate dak'.

SASAN'

Sasan' do a.d.i gunanak' kante din hilok' reak' ka.miremako beoharge, ona sa~ote leg-acar ar a.ri ca.li reho~ sasan' do boloakana. Noa do mosolako reak' mit't.en hi~s kana. Sasan' do Santal somajre a.d.itet' ja.rur. jinis kangea. Gidra.ko omonok're noa do neo dhorom lekate ja.rur.ok' kana. Bapla biha.re sasan' reak' ja.rur. menak'a, gujuk' gurok' reho~ sasan' ja.rur.ok' kana ar ran murga.n reho~ sasan' do ja.rur.abon kana. Gidra.ko punilen khan ran sa~ote sasan' mesal reak' ja.rur. par.aok' kana. Gidra.wak' lac' goromlen khan dumur rasa sa~ote sasan' mesalkateko jom ocokoa. Rear. jinis kante lac' do rear.ok'a.

Khok' manda reho~ sasan' beohar lekhan do usa.ra belek'te besok'a. Jel-hako redo sasan'em lagaoak' khan bako a~sa~ea, noare rogren tejo ho~ bako sorok'a. Onatege hapr.am kodo na~wa~ ba.hu ja~wa~e sunum sasan'te ojok'kin reak' a.ri-ca.liko sorwa ot.o akawat'bona, jemon d.a.n jugin ba.r.ic'-jiu koak' me~t' alo lagaok' ar aloko jalbon. Noa do Santal somaj reak' sonot legcar kana, jemon aboren sasan' sin' cando do aloe ha.surok' tabon.

Tuma.l: Santal Leg-A.ri Reak' Bhed

Sona Ka.ud.i Reak' Katha

A.d.i din lahare mit't.en ba.d.a.i monan hor.e tahe~kana. Jaoge uni do et.ak' hor.ak' dhon sompot re hat.in' n'am la.git' a.te n'am bar.aet' tahe~kana. Menkhan ac'ak' dhon sompot reak' mit' ha.t.in' ho~ emok' bae ra.jik'kan tahe~kana-ac'ren gateko se ren'gec' hor. sa~o ho~ ban'.

Mit'din uni hor. do d.aharre pegel got.en sona ka.ud.i at'keda. Ac'ren mit' gate sona ka.ud.i at'en kathae bad.ae n'amkeda. Uni do a.d.i dayawan hor.e tahe~kana. Bejae leka uni hor.ren kur.ige ona pegel

got.en sona ka.ud.i doe halan' n'amkeda. Or.ak'te rua.r.kate ac' babae la.iadere uni doe menkeda, noa do ac'ren gate ak' sona ka.ud.i kana. Ado rua.r.aea mente sona ka.ud.i ante ac'ren gate t.hene senena.

Menkhan tinre uni bad.a.i monan hor. noa kathae bad.aekeda je uniren kur.i sona ka.ud.i halan' n'amkeda, unre menkeda pongel go.ten sona ka.ud.in' at' akada. Pasec' noa khon gel got.en ka.ud.i amren kur.i hataokeda. Den in'ak' pongel got.en ka.ud.i rua.ra.n'me.

Noa katha an'jomte uni hor. doe ran'gaoena ar onako ka.ud.i doho gid.i katec' ond.e khone rua.r.ena. Sa.rige uni bad.a.i monan hor. do a.d.i ba.r.ic' hor.e tahe~kana. Uni do bica.r n'am la.git' adalote senena.

Ha.kim uniak' katha monte an'jomket' khan uni kur.i ar ac' baba hohoat'kina. Ado uni kur.iko kulikede a tina.k' ka.ud.im n'amleda? Adoe ror. rua.r.keda, pegel got.en sona ka.ud.i. Ina.kate ha.kim do arho~ uni bad.a.i monan hor.e kulikede a, tina.k' ka.ud.im at'leda? Ado uni doe ror. rua.r.keda pongel got.en sona ka.ud.i.

Ha.kim doe la.i sodorkeda uni kur.i oka ka.ud.i n'amakat' ona do uniak' ban' kana ente uni do pegel got.en ka.ud.i n'amakada menkhan nui hor. do pongel got.en ka.ud.i at' akada. Onate uni kur.i metadea noa ka.ud.i idime ar pegel ka.ud.i at' akat' hor.e n'amlenkhan dole hohoama.

Ar uni hor.e metadea ja~ha~e pongel got.en ka.ud.iko n'amakat' khan onko ho~ noa aladaloteko hoho ocok'a. Khange uni ba.d.a.i monan hor. er.e kathae ror.eda mente an'goc'keda. Sa.rige pegel got.en ka.ud.i at' akada ona ho~e la.ikeda jemon rua.r.e n'am. Menkhan ha.kim do cet' katha ho~ bae an'jomleda. Muca.t're uni kur.i ona sona ka.ud.i or.ak'e idikeda.

Sikha.una: Ba.d.a.i mon ar laloc do hor.koe ba.r.ic'koa.